

ความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
ระดับหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
สุวจี คันธมาศ^{1*}

Essential Needs for the Management of Internal Quality Assurance
at the Undergraduate Program Level: A Case Study of
Rajamangala University of Technology Thanyaburi
Suwagee Kantamas^{1*}

Received 09/03/2025 Revised 11/05/2025 Accepted 10/06/2025
<https://doi.org/10.60101/jla.2025.6.1.6987>

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 268 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นตามแนวคิดของครอนบาคทั้งฉบับ = 0.98 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมากตามอันดับ ดังนี้ ด้านผลลัพธ์ ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยนำเข้า 2) สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดตามอันดับ ดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านผลลัพธ์ และด้านกระบวนการ 3) ความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการในภาพรวมต้องการบริหารจัดการตามอันดับ ดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์ เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการรายด้าน พบว่า ต้องการบริหารจัดการด้านปัจจัยนำเข้าในเรื่องอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีคุณวุฒิระดับปริญญาเอกตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ด้านกระบวนการในเรื่องหลักสูตรดำเนินการอย่างเป็นระบบในการพัฒนาศึกษานิเทศก์ และด้านผลลัพธ์ในเรื่องหลักสูตรมีการปรับปรุงจากข้อร้องเรียนของนักศึกษา และ 4) ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการกำหนดนโยบาย แผนระยะยาว ตลอดจนการกำกับดูแล และการพัฒนาคุณภาพอาจารย์ให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสม พัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยเน้นให้นักศึกษาได้ฝึกฝนการใช้ทักษะในศตวรรษที่ 21 และควรมีการนำผลจากข้อร้องเรียนมาแก้ไขปรับปรุงให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำวิธีการแก้ไขปัญหานั้นที่ได้ผลหรือประสบความสำเร็จมากกำหนดเป็นมาตรฐานเพื่อถือปฏิบัติต่อไป

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น การบริหารจัดการ การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน หลักสูตรปริญญาตรี

Abstract

This research aimed to investigate the essential needs for managing internal quality assurance at the undergraduate program level at Rajamangala University of Technology Thanyaburi. Employing a quantitative research approach, the study involved 268 instructors responsible for undergraduate curricula. The research instrument was a questionnaire with a high reliability coefficient (Cronbach's Alpha

¹ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

* Corresponding author e-mail: suwagee_k@rmutt.ac.th

= 0.98). Data analysis was conducted using percentage, mean, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}). The findings indicated that the current conditions were generally at a high level, while the desired conditions were at the highest level. The most critical needs for management were in the areas of input, followed by process and outcomes. Specifically, the most urgent input need was for instructors to possess doctoral degrees in accordance with academic standards. In the process domain, there was a need for systematic curriculum implementation to enhance student potential, and in the outcomes domain, it was important for programs to be revised based on student complaints. The study recommends the development of clear policies, long-term planning, effective supervision, and faculty development to ensure instructor qualifications. Additionally, it emphasizes the need for instructional approaches that promote 21st-century skills and the use of student feedback to inform continuous and effective curriculum improvement through the standardization of successful problem-solving practices.

Keywords: essential needs, management, internal quality assurance, undergraduate program

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้ทุกสถานศึกษาต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษา เพราะเป็นการบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมตามภารกิจหลักของหน่วยงานสถานศึกษา ตามที่ได้กำหนดสาระบัญญัติเรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ในหมวดที่ 6 ได้กล่าวไว้ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ตระหนักและดำเนินการในเรื่องนี้ได้อย่างครบถ้วนและถูกต้อง สาระบัญญัติในกฎหมายฉบับนี้ ปรากฏในมาตรา 47 ถึงมาตรา 51 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ อีกทั้งเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการด้านการศึกษา และยังเป็นการป้องกันการจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพและพัฒนาการศึกษาให้เป็นกลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากรของประเทศให้มีคุณภาพสูงขึ้น ปัจจุบันมีการพัฒนาระบบพัฒนาคุณภาพการศึกษาในหน่วยงานสถานศึกษาอย่างเต็มทีและสำคัญมากที่จะต้องให้มีคุณภาพในการบริหารด้านการศึกษาในเชิงคุณภาพ โดยมีการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่จะส่งเสริมและผลักดันให้กระบวนการทำงานในทุกระดับและบุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินไปอย่างสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ มุ่งไปในทิศทางที่ร่วมกันกำหนดไว้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

สำหรับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น ระบบการประกันคุณภาพภายในตามประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2557) ข้อ 3 ว่าด้วยแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา ได้แบ่งระดับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาออกเป็น 3 ระดับ คือ (1) ระดับหลักสูตร (2) ระดับคณะ และ (3) ระดับสถาบัน โดยการประกันคุณภาพระดับหลักสูตรนั้นดำเนินการโดยมุ่งให้หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ได้รับการเผยแพร่ สอดคล้องกับประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ข้อที่ 7 กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ทุกหลักสูตร การเน้นย้ำถึงการประกันคุณภาพระดับหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 ข้อ 4 ระบุว่า “สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ต้องรับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาให้มีมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาสูงขึ้น สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาของคณะกรรมการการอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งเกณฑ์มาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และกำหนดตัวบ่งชี้ด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์, 2562)

จากนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งกฎหมายและประกาศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปีการศึกษา 2557 ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในทั้งระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน โดยเริ่มระดับหลักสูตรเพิ่มเติมจากระดับคณะ และสถาบันในปีการศึกษา 2557 ทำให้สถาบันระดับอุดมศึกษาต้องเพิ่มระบบบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร มหาวิทยาลัยของรัฐทุกแห่งได้ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง มีการพิจารณาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระบบบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร จากผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร สำหรับมหาวิทยาลัยของรัฐยังมีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร สำหรับมหาวิทยาลัยของรัฐที่ดีหากขาดการวางแผน การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงผลการดำเนินงานที่ชัดเจนจะส่งผลให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน และส่งผลให้การบริหารจัดการไม่มีประสิทธิภาพและคุณภาพ (ปริญญ์ งามสุทธิ และพรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ, 2561)

สำหรับปัญหาในการบริหารจัดการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรที่พบจากการศึกษางานวิจัยของ ภาวนา กิตติวิมลชัย (2561) พบปัญหาที่มาจากหลักสูตร เช่น อาจารย์มีภาระงานมากส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรการพัฒนาผลงานวิชาการและตำแหน่งทางวิชาการ การสรรหาอาจารย์ทดแทนคนที่ลาออก เกษียณหรือโอนย้ายมีความล่าช้าทำให้จำนวนอาจารย์ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน มีการทำวิจัยในลักษณะต่างคนต่างทำยังไม่มีบูรณาการการทำงานร่วมกัน ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนน้อยลงส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนและการออกกลางคัน การปรับปรุงหลักสูตรในรอบ 5 ปี มีความล่าช้าทำให้หลักสูตรไม่ได้มาตรฐาน งานวิจัยของ นวรัตน์ เงามสนาม และอรกัญญา เบ้าจรรยา (2560) พบปัญหาที่เกิดจากการจัดทำรายงานการประเมินตนเองระดับหลักสูตร เช่น 1) ไม่สามารถบริหารเวลาสำหรับการจัดทำ SAR 2) ความเหมาะสมของการปรับ/การเปลี่ยนแปลงตัวบ่งชี้ 3) บุคลากรสนับสนุนการจัดทำ SAR มีไม่เพียงพอ 4) ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดทำ SAR 5) การได้รับความร่วมมือที่ดีจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ในขณะที่การสนทนากลุ่มพบว่า 1) การไม่มีส่วนร่วมของบุคลากรภายในหลักสูตร ทำให้ขาดขวัญ/กำลังใจ ไม่มีความภาคภูมิใจในงานที่ทำ ไม่เข้าใจและไม่เต็มใจทำ 2) ขาดกระบวนการทำงานเป็นทีมที่มุ่งไปในทิศทางเดียวกัน 3) ขาดความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 4) ขาดความสอดคล้องสัมพันธ์กันของกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปสูเป้าหมายเดียวกัน 5) ขาดกระบวนการทบทวนบทเรียนในอดีต ไม่มีการเรียนรู้ ปรับปรุง และพัฒนาอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดความผิดพลาด/เกิดปัญหาซ้ำเติม 6) การปรับเปลี่ยนเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินบ่อยครั้ง จนทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเตรียมการและการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดหาข้อมูลให้ทันตามกำหนด 7) ตัวชี้วัดที่มีผู้รับผิดชอบมากกว่า 1 คน ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการประสานงานทำให้ได้ข้อมูล หรือหลักฐานไม่ครบถ้วน 8) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศไม่สามารถรองรับการจัดทำ SAR ที่มีประสิทธิภาพ งานวิจัยของ Nyadzi, Addo & Okrah (2024) พบว่า การประกันคุณภาพในการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัย UMaT ประเทศกานา ประสบกับปัญหา คือ ระยะเวลาไม่เพียงพอในการจัดทำหลักสูตรผ่านการรับรองวิทยฐานะ กระบวนการรับรองหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมักใช้เวลานานทั้งในกรณีของหลักสูตรใหม่และการต่ออายุการรับรอง กระบวนการรับรองบางหลักสูตรอาจใช้เวลาจนถึงสามถึงสี่ปี บางภาควิชาไม่มีบุคลากรสายวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญเพียงพอในการพัฒนาหลักสูตร อีกทั้งยังขาดกรอบแนวทางการพัฒนาหลักสูตรที่ออกแบบเฉพาะสำหรับแต่ละหลักสูตร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mulenga (2023) พบว่า ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสำหรับอุดมศึกษาในแอฟริกา คือ อาจารย์จำนวนมากยังขาดทักษะที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ และผลผลิตงานวิจัยของอาจารย์และบุคลากรทางวิชาการอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเป็นผลมาจากภาระงานสอนที่มาก ขาดทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานด้านการวิจัยที่เพียงพอ ตลอดจนแรงจูงใจและระบบสนับสนุนที่ไม่เอื้อต่อการวิจัย

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในงานการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีความตั้งใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เพราะจากผลการประเมินและข้อเสนอแนะของคณะศิลปศาสตร์ก็มีข้อที่ควรปรับปรุง เช่น อาจารย์ประจำหลักสูตรยังมีผลงานด้านวิชาการที่ไม่เพียงพอ ยังต้องมีการสร้างผลงานอย่างต่อเนื่อง ขาดการวางแผนพัฒนานักศึกษา ทั้งด้านวิชาการและด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อให้บัณฑิตมีสมรรถนะที่กำหนดไว้

ในหลักสูตรที่ชัดเจน อีกทั้ง การเขียนรายงานการประเมินตนเองที่ยังไม่ละเอียดและครอบคลุม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเรื่องนี้ เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปริญญาตรี เพื่อนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี อันจะส่งผลให้มีการพัฒนาหลักสูตรที่มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยและรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2563 จำนวน 88 หลักสูตรโดยมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรละ 5 คน รวมทั้งหมด 440 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2563 ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจากตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% ความผิดพลาดไม่เกิน 5% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 268 ตัวอย่าง การสุ่มกลุ่มตัวอย่างนั้นผู้วิจัยเลือกตัวอย่างตามความน่าจะเป็น (probability sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Cluster Random Sampling โดยแบ่งจำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มหลักสูตรในจำนวนที่เท่า ๆ กัน ทั้งนี้ เพื่อความเหมาะสมและการกระจายอย่างเท่าเทียมกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นหลักสูตรละ 3 คน จากจำนวน 88 หลักสูตร รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 268 คน และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยผู้วิจัยทำบันทึกข้อความขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามถึงคณะต่าง ๆ เพื่อคัดเลือกอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรในการให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ดังตารางที่ 1

ตาราง 1

จำนวนกลุ่มตัวอย่างของอาจารย์ที่ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรในช่วงปีการศึกษา 2563

ลำดับ	คณะ	หลักสูตร	อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	กลุ่มตัวอย่าง
1	คณะศิลปศาสตร์	4	20	12
2	คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม	14	70	42
3	คณะเทคโนโลยีการเกษตร	7	35	21
4	คณะวิศวกรรมศาสตร์	15	75	45
5	คณะบริหารธุรกิจ	10	50	30
6	คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์	5	25	15
7	คณะศิลปกรรมศาสตร์	12	60	36
8	คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน	6	30	18
9	คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	9	45	30
10	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	2	10	7
11	วิทยาลัยการแพทย์แผนไทย	3	15	9
12	คณะพยาบาลศาสตร์	1	5	3
รวมทั้งสิ้นหลักสูตรระดับปริญญาตรี		88	440	268

2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจากคณะทั้ง 12 คณะ คณะละ 1 คน รวมเป็น 12 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์พิจารณาการเลือก คือ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อย่างน้อย 2 ปี และมีส่วนร่วมในการทำประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตรปริญญาตรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบเลือกตอบ และ 2) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ เกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท โดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาตารางวิเคราะห์ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญ มาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องแล้วเลือกข้อที่มีค่าดัชนีตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2560,) ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถาม โดยทำการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.70 จึงถือว่า แบบสอบถามมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้ (Hair et al., 2006)

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณบดีคณะศิลปศาสตร์ ส่งแบบสอบถามให้ผู้ประสานงานประกันคุณภาพการศึกษาของแต่ละฝ่าย จำนวน 268 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการลงรหัสข้อมูลตามคู่มือการลงรหัสที่ได้จัดทำไว้ เปลี่ยนแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปของสัญลักษณ์ที่เครื่องคอมพิวเตอร์ สามารถคำนวณและประมวลผลได้ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

- โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะตัวอย่างเพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทบุคลากร คณะวิชา และประสบการณ์ในการทำงาน

- การหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์

- วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยใช้วิธีดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2562)

$$PNI_{Modified} = (I-D) / D$$

เมื่อ PNI_{Modified} หมายถึง ดัชนีการจัดเรียงลำดับของความต้องการจำเป็น

I หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์

D หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.99 มีอายุ 41 - 50 ปี ร้อยละ 53.73 จบการศึกษาปริญญาโท ร้อยละ 56.34 เป็นข้าราชการ ร้อยละ 50.37 และมีประสบการณ์ในการเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร 4 ปี ร้อยละ 76.49 หน่วยงานคณะวิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 17.16

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ตาราง 2

ความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ในภาพรวม

ที่	สภาพ	สภาพที่พึงประสงค์			สภาพปัจจุบัน			PNI	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
1	ด้านปัจจัยนำเข้า	4.84	0.33	มากที่สุด	3.51	0.52	มาก	0.37*	1
2	ด้านกระบวนการ	4.81	0.37	มากที่สุด	3.57	0.35	มาก	0.34	2
3	ด้านผลลัพธ์	4.83	0.34	มากที่สุด	3.74	0.50	มาก	0.29	3
เฉลี่ยรวม		4.83	0.32	มากที่สุด	3.61	0.32	มาก	0.33	

$PNI_{Modified} > 0.35$ หมายถึง มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วน จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยภาพรวม พบว่า ความต้องการจำเป็นในสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D.=0.32) และความต้องการจำเป็นในสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D.=0.32) ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) มีค่าเท่ากับ 0.33 หากพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่า

ด้านปัจจัยนำเข้า ความต้องการจำเป็นในสภาพปัจจุบัน พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, S.D.=0.52) และในสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$, S.D.=0.33) ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) มีค่าเท่ากับ 0.37

ด้านกระบวนการ ความต้องการจำเป็นในสภาพปัจจุบัน พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D.=0.35) และในสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D.=0.37) ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) มีค่าเท่ากับ 0.34

ด้านผลลัพธ์ ความต้องการจำเป็นในสภาพปัจจุบัน พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D.=0.50) และในสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D.=0.34) ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) มีค่าเท่ากับ 0.29

ตาราง 3

ความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ในด้านปัจจัยนำเข้า

ด้านปัจจัยนำเข้า	สภาพที่พึงประสงค์			สภาพปัจจุบัน			PNI	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
1. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด	4.90	0.32	มากที่สุด	3.53	1.02	มาก	0.39*	3
2. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรปรับปรุงหลักสูตรตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด	4.88	0.35	มากที่สุด	3.64	0.94	มาก	0.34	4
3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีคุณวุฒิระดับปริญญาเอกตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด	4.76	0.63	มากที่สุด	3.32	1.06	ปานกลาง	0.43*	1
4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีตำแหน่งทางวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด	4.80	0.52	มากที่สุด	3.42	1.08	ปานกลาง	0.40*	2
5. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้รับการสนับสนุนให้ทำงานทางวิชาการ	4.85	0.42	มากที่สุด	3.65	1.00	มาก	0.33	5
เฉลี่ยรวม	4.84	0.33	มากที่สุด	3.51	0.52	มาก	0.37*	

$PNI_{Modified} > 0.35$ หมายถึง มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วน จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.84, S.D.=0.33$) และโดยภาพรวมสภาพปัจจุบัน พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51, S.D.=0.52$) ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.37 หากพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่าอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีคุณวุฒิระดับปริญญาเอกตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดเป็นลำดับแรก ($PNI_{Modified}=0.43$) รองลงมาคืออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีตำแหน่งทางวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ($PNI_{Modified}=0.40$) และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้รับการสนับสนุนให้ทำผลงานทางวิชาการเป็นลำดับสุดท้าย ($PNI_{Modified}=0.33$)

ตาราง 4

ความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ในด้านกระบวนการ

ด้านกระบวนการ	สภาพที่พึงประสงค์			สภาพปัจจุบัน			PNI	ลำดับ
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล		
1. หลักสูตรดำเนินการอย่างเป็นระบบในการรับนักศึกษา	4.84	0.38	มากที่สุด	3.27	0.81	ปานกลาง	0.48*	5
2. หลักสูตรดำเนินการอย่างเป็นระบบในการเตรียมความพร้อมนักศึกษาก่อนเข้าศึกษา	4.83	0.44	มากที่สุด	3.22	0.84	ปานกลาง	0.50*	4
3. หลักสูตรดำเนินการอย่างเป็นระบบในการควบคุมดูแลการให้คำปรึกษาวิชาการแก่นักศึกษา	4.83	0.41	มากที่สุด	3.19	0.79	ปานกลาง	0.51*	3
4. หลักสูตรดำเนินการอย่างเป็นระบบในการแนะแนวแก่นักศึกษา	4.82	0.41	มากที่สุด	3.33	0.85	ปานกลาง	0.52*	2
5. หลักสูตรดำเนินการอย่างเป็นระบบในการพัฒนาศักยภาพนักศึกษา	4.82	0.40	มากที่สุด	3.15	0.83	ปานกลาง	0.53*	1
6. หลักสูตรดำเนินการอย่างเป็นระบบในการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21แก่นักศึกษา	4.81	0.42	มากที่สุด	3.76	0.95	มาก	0.29	14
7. หลักสูตรดำเนินการอย่างเป็นระบบในการรับและแต่งตั้งอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	4.83	0.43	มากที่สุด	3.63	0.92	มาก	0.33	10
8. หลักสูตรดำเนินการอย่างเป็นระบบในการส่งเสริมพัฒนาให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรให้มีความก้าวหน้า	4.83	0.41	มากที่สุด	3.71	0.98	มาก	0.31	12
9. หลักสูตรดำเนินการอย่างเป็นระบบในการออกแบบหลักสูตรและสาระรายวิชาในหลักสูตร	4.82	0.41	มากที่สุด	3.86	0.89	มาก	0.25	17
10. หลักสูตรดำเนินการอย่างเป็นระบบในการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยตามความก้าวหน้าของศาสตร์สาขาวิชา	4.84	0.41	มากที่สุด	3.83	1.00	มาก	0.27	16
11. หลักสูตรดำเนินการอย่างเป็นระบบในการกำกับกำกับการประเมินการจัดการเรียนการสอนและประเมินหลักสูตร	4.82	.415	มากที่สุด	3.67	1.04	มาก	0.32	11
12. หลักสูตรมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบในการจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการกับการวิจัย การบริการทางวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	4.78	.464	มากที่สุด	3.42	.885	ปานกลาง	0.40*	6
13. หลักสูตรมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบในการประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	4.82	0.40	มากที่สุด	3.99	0.96	มาก	0.21	18
14. หลักสูตรมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบในการตรวจสอบการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา	4.81	0.42	มากที่สุด	3.64	0.71	มาก	0.34	9
15. หลักสูตรมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบในการกำกับกำกับการจัดการเรียนการสอนและประเมินหลักสูตร	4.80	0.44	มากที่สุด	3.56	0.99	มาก	0.35	8
16. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีส่วนร่วมกับสาขาวิชา/คณะ/สถาบันในการจัดให้มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.78	0.48	มากที่สุด	3.53	0.89	มาก	0.36*	7

ตาราง 4

ความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ในด้านกระบวนการ (ต่อ)

ด้านกระบวนการ	สภาพที่พึงประสงค์			สภาพปัจจุบัน			PNI	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
17. หลักสูตรมีการดำเนินการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ใช้ในการเรียนการสอน	4.78	0.42	มากที่สุด	3.70	0.97	มาก	0.30	13
18. หลักสูตรมีการดำเนินการประเมินความพึงพอใจนักศึกษาและอาจารย์ในการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ใช้ในการเรียนการสอน	4.79	0.44	มากที่สุด	3.76	0.88	มาก	0.28	15
ภาพรวม	4.81	0.37	มากที่สุด	3.57	0.35	มาก	0.34	

$PNI_{Modified} > 0.35$ หมายถึง มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วน จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81, S.D. = 0.37$) และโดยภาพรวมสภาพปัจจุบัน พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57, S.D. = 0.35$) ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) ด้านกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 0.34 หากพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่าหลักสูตรดำเนินการอย่างเป็นระบบในการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาเป็นลำดับแรก ($PNI_{Modified} = 0.53$) รองลงมาคือหลักสูตรดำเนินการอย่างเป็นระบบในการแนะแนวแก่นักศึกษา ($PNI_{Modified} = 0.52$) และหลักสูตรมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบในการประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเป็นลำดับสุดท้าย ($PNI_{Modified} = 0.21$)

ตาราง 5

ปัจจัยด้านการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ด้านผลลัพธ์

ด้านผลลัพธ์	สภาพที่พึงประสงค์			สภาพปัจจุบัน			PNI	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
1. หลักสูตรมีการดำเนินการพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	4.85	0.38	มากที่สุด	3.88	0.83	มาก	0.25	10
2. หลักสูตรมีการรายงานข้อมูลบัณฑิตที่ได้ออกมาหรือประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี	4.83	0.47	มากที่สุด	3.65	0.86	มาก	0.33	3
3. หลักสูตรรายงานข้อมูลอัตราการคงอยู่ของนักศึกษา	4.84	0.41	มากที่สุด	3.77	0.96	มาก	0.28	8
4. หลักสูตรมีการรายงานข้อมูลอัตราการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา	4.81	0.50	มากที่สุด	3.74	0.96	มาก	0.29	7
5. หลักสูตรมีการปรับปรุงการบริหารหลักสูตรจากผลประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา	4.83	0.38	มากที่สุด	3.61	1.00	มาก	0.34	2
6. หลักสูตรมีการปรับปรุงจากข้อร้องเรียนของนักศึกษา	4.79	0.46	มากที่สุด	3.57	0.99	มาก	0.35	1
7. หลักสูตรมีการรายงานผลการคงอยู่ของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	4.86	0.35	มากที่สุด	3.69	1.00	มาก	0.31	5
8. หลักสูตรมีการรายงานผลความพึงพอใจการบริหารหลักสูตรของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	4.83	0.40	มากที่สุด	3.66	1.00	มาก	0.32	4
9. หลักสูตรมีการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	4.87	0.33	มากที่สุด	3.84	1.00	มาก	0.27	9
10. หลักสูตรมีการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร	4.86	0.35	มากที่สุด	3.75	0.82	มาก	0.30	6
11. หลักสูตรพร้อมรับการประเมินเพื่อขึ้นทะเบียนหลักสูตรจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	4.80	0.47	มากที่สุด	3.95	0.75	มาก	0.22	11
ภาพรวม	4.83	0.34	มากที่สุด	3.74	0.50	มาก	0.29	

$PNI_{Modified} > 0.35$ หมายถึง มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วน จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข

จากตารางที่ 5 เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.83$, S.D.=0.34) และโดยภาพรวมสภาพปัจจุบัน พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.74$, S.D.=0.50) ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) ด้านผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 0.29 หากพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่าหลักสูตรมีการปรับปรุงจากข้อร้องเรียนของนักศึกษาเป็นลำดับแรก ($PNI_{Modified}=0.35$) รองลงมาคือ หลักสูตรมีการปรับปรุงการบริหารหลักสูตรจากผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา ($PNI_{Modified}=0.34$) และหลักสูตรพร้อมรับการประเมินเพื่อขึ้นทะเบียนหลักสูตรจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นลำดับสุดท้าย ($PNI_{Modified}=0.22$)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลลัพธ์ ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1) จากผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ในด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ความต้องการจำเป็นในเรื่องอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีคุณวุฒิระดับปริญญาเอกตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด เป็นความจำเป็นเร่งด่วนลำดับแรก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอัตราอาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกยังมีจำนวนน้อย เนื่องจากบางส่วนกำลังศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก และบางส่วนยังไม่ได้ศึกษาต่อ จึงทำให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรไม่เพียงพอ ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงควรผลักดันและส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรไปศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกให้เพิ่มมากขึ้น และเปิดรับอัตราอาจารย์ใหม่ที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพารณณ์ พึ่งบุญพานิชย์, ฐิตาภรณ์ สินจตุรงค์ดี, และวัชรนพงศ์ ยอดธราช (2559) สะท้อนผลการศึกษาว่า จุดอ่อนในการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสาขาวิชาการบัญชีระดับปริญญาตรี สังกัดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย คือ การพัฒนาอาจารย์ประจำให้มีคุณวุฒิปริญญาเอก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ จิรณัฐ พุ่มเหรียญ (2561) พบว่า การประเมินความถูกต้องของตัวบ่งชี้และเกณฑ์ตาม CUPT QA ที่ใช้ประเมินระดับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2558-2559 ได้แก่ คุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และงานวิจัยของ ศักติกร สุวรรณเจริญ, สุวัฒนา เกิดม่วง, ธานินทร์ สุธิประเสริฐ, สุนิสา จันทร์แสง, และวัชรินทร์ โกมลมาลัย (2561) พบว่า ปัจจัยนำเข้าด้านอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีคุณภาพทั้งด้านคุณวุฒิ ตำแหน่งทางวิชาการและผลงานทางวิชาการ มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและส่งเสริมพัฒนาศักยภาพด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

2) จากผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ด้านกระบวนการ พบว่า หลักสูตรดำเนินการอย่างเป็นระบบในการพัฒนาศักยภาพนักศึกษา เป็นความจำเป็นเร่งด่วนลำดับแรก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะหลักสูตรมีการดำเนินการพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยผลิตนักศึกษาให้มีคุณลักษณะ 5 ด้าน เช่น ด้านคุณธรรม จริยธรรม สร้างการมีวินัยในตนเองให้นักศึกษาจะช่วยให้ นักศึกษาได้รับการยอมรับในสังคมเพราะเป็นผู้รู้จักควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสังคมอันจะช่วยให้สามารถดำรงอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญญา งามสุทธิ และเพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ (2561) พบว่า หลักสูตรมีการดำเนินการพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีย์พร สลับสี และพงษ์พัฑ วัฒนพงศ์ศิริ (2562) พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบต่อเป็นจุดเด่นเป็นอย่างมาก คือ มีอัธยาศัยดี เป็นมิตร และนอบน้อมต่อผู้ใหญ่ และมีการปรับตัวได้เป็นอย่างดี ส่วนจุดที่ควรมีการพัฒนาเป็นอย่างมาก คือ จิตวิญญาณของความเป็นทีม หรือ การทำงานเป็นทีม และเรื่องของภาวะผู้นำ ซึ่งต้องให้ความสำคัญในส่วนมากขึ้นโดยมีกิจกรรมการฝึกให้แสดงภาวะผู้นำและกล้าแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะมากขึ้น และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ การพัฒนาการใช้เทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล การสืบค้นข้อมูล และการนำเสนอหรือประชาสัมพันธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ

Mahardhani et.al. (2023) ได้เสนอว่า หลักสูตรต้องสามารถรองรับความหลากหลายของนักศึกษาและส่งเสริมสมรรถนะที่เน้นการพัฒนาทักษะปฏิบัติที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยคำนึงถึงผลกระทบทางสังคมและการมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อสังคม เช่น การเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน โดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมในงานวิจัยหรืองานแก้ปัญหาที่ให้ประสบการณ์จริง

3) จากผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ด้านผลลัพธ์ พบว่า หลักสูตรมีการปรับปรุงจากข้อร้องเรียนของนักศึกษาเนื่องจากหลักสูตรฯ ได้ดำเนินการตรวจสอบเมื่อได้รับข้อร้องเรียนของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ อธิราชย์ นันชนันตี และคณะ (2566) พบว่าความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการหลักสูตร และการจัดการข้อร้องเรียน สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาสังคมศึกษา ได้ดำเนินการบริหารหลักสูตร จัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานหลักสูตรตามประกาศครุสภาเรื่องรับรองปริญญา เน้นการสร้างความรู้และประสบการณ์ การจัดการเรียนการสอน โดยมีการกำกับติดตามด้วยระบบประกันคุณภาพที่ทำให้หลักสูตรมีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและมีค่าเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2564 ซึ่งเกิดจากการพัฒนาปรับปรุงในปีที่ผ่านมา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา เน้นสร้างองค์ความรู้ด้านสังคมศึกษาที่ทันสมัยมีมาตรฐาน สอดคล้องกับสภาพสังคมและวัฒนธรรม เน้นการลงมือปฏิบัติ ยึดหยุ่น ตามสภาพท้องถิ่น และคงความเป็นเอกลักษณ์ คือการพัฒนาการศึกษาในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ตรงตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยนครพนม และยังซึ่งสอดคล้องกับคู่มือกระบวนการจัดการข้อร้องเรียนของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2566) ถูกจัดทำเพื่อให้ผู้รับผิดชอบด้านการดำเนินการจัดการข้อร้องเรียนของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและดำเนินการแก้ไขปัญหาตามข้อร้องเรียนที่ได้รับจากช่องทางกรรณการเรียนต่าง ๆ โดยกระบวนการและวิธีการดำเนินงานต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันและการปฏิบัติงานในปัจจุบันเป็นมาตรฐาน สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปริญญาตรี ด้านปัจจัยนำเข้า คือ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีคุณวุฒิตะดับปริญญาเอกตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ดังนั้น ผู้บริหารต้องมีการกำหนดนโยบาย แผนระยะยาว ตลอดจนการกำกับดูแล และการพัฒนาคุณภาพอาจารย์ เริ่มต้นตั้งแต่ระบบการรับอาจารย์ใหม่ ต้องกำหนดเกณฑ์ คุณสมบัติอาจารย์ที่สอดคล้องกับสภาพบริบทปรัชญา วิสัยทัศน์ของสถาบัน และของหลักสูตร มีกลไกการคัดเลือกอาจารย์ที่เหมาะสม โปร่งใส ดังนั้นหลักสูตรจึงควรมีอาจารย์ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอกที่ตรงหรือสัมพันธ์กับหลักสูตรที่เปิดสอนในสัดส่วนที่เหมาะสมกับพันธกิจหรือจุดเน้นของหลักสูตรนั้น ๆ

2. จากผลการวิจัยที่พบว่าความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปริญญาตรี ด้านปัจจัยกระบวนการ คือ หลักสูตรดำเนินการอย่างเป็นระบบในการพัฒนาศักยภาพนักศึกษา ดังนั้น ควรพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยเน้นให้นักศึกษาได้ฝึกฝนการใช้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยแต่ละหลักสูตรควรดำเนินการตามบริบทแต่ละหลักสูตร

3. จากผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ด้านผลลัพธ์ พบว่า หลักสูตรมีการปรับปรุงจากข้อร้องเรียนของนักศึกษา ดังนั้น อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกคนและเจ้าหน้าที่ประกันคุณภาพการศึกษา ควรมีการนำผลจากข้อร้องเรียนมาแก้ไขปรับปรุงให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำวิธีการแก้ปัญหาที่ได้ผลหรือประสบสำเร็จมากำหนดเป็นมาตรฐานเพื่อถือปฏิบัติต่อไป ถ้าไม่ได้ผลก็นำไปพิจารณาวางแผนปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

4. นำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปริญญาตรี โดยจัดทำแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาในการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อสามารถนำมาวิเคราะห์ผล แล้วนำไปพัฒนาปรับปรุงให้เกิดประสิทธิผลให้มากขึ้น

2. ควรพัฒนาแบบจำลองการพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เพื่อนำนโยบายที่ได้จากแบบจำลองไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้มีการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *การประกันคุณภาพของสถานศึกษา*. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จิระรัฐ พุ่มเหรียญ. (2561). *การประเมินอภิมาน การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรโดยระบบ CUPT QA ของมหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2558-2559*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นวรรตน์ เงาะสนาม และอรกัญญา เป้าจรรยา. (2560). การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองระดับหลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 40(4), 37-46.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- ปริญญา งามสุทธิ และพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ. (2561). การบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรสำหรับมหาวิทยาลัยของรัฐ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 9(1), 223-237.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2562). การประกันคุณภาพภายในระดับหลักสูตร: รับรู้ เรียนรู้ สู่การปฏิบัติ. *วารสารวิชาการ T-VET Journal สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ*, 3(6), 4-13.
- พิมพ์ภรณ์ พึ่งบุญพานิชย์, ฐิตาภรณ์ สิ้นจรรยาศักดิ์, และวัชชนพงศ์ ยอดตราช. (2559). การพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อความเป็นเลิศ ของสาขาวิชาการบัญชี สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน*, 22(1), 33-45.
- ภาวนา กิตติวิมลชัย. (2561). การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารหลักสูตรตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และแนวทางการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพ: กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 13(2), 109-125.
- ศักดิ์กร สุวรรณเจริญ, สุวัฒนา เกิดม่วง, ชานินทร์ สุธิประเสริฐ, สุนิสา จันทร์แสง, และวัชรินทร์ โกมลมาลัย. (2561). ความก้าวหน้าของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม*, 15(2), 25-36.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2566). *คู่มือการปฏิบัติงานกระบวนการจัดการข้อร้องเรียน*. กลุ่มงานสื่อสารองค์กร และกิจกรรมเพื่อสังคม กองงานผู้บริหาร สำนักงานอธิการบดี สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2557). *ประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2557*.
<http://www.mua.go.th/book.html>
- สุรีย์พร สลับสี และพงษ์พัทธ์ วัฒนพงศ์ศิริ. (2562). *การพัฒนานักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ*. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 4). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อติราชย์ นันชนันต์ และคณะ. (2566). การศึกษาความพึงพอใจและการจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีต่อ การบริหารจัดการหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 17(2), 138-147.

- Hair, J., Black, W., Babin, B., Anderson, R., & Tatham, R. (2006). *Multivariate Data Analysis* (6th Edition). Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. **30**(3), 607 – 610.
- Mahardhani, A.J., Nadeak, B., Hanika, I.M., Sentryo, I. & Kemala, R. (2023). A New Approach to Curriculum Development: The Relevance of the Higher Education Curriculum to Industry Needs. *International Journal of Educational Research Excellence (IJERE)*, **2**(2), 501–509.
<https://doi.org/10.55299/ijere.v2i2.620>
- Mulenga, I.M. (2023). Rethinking Quality Assurance in Curriculum Development and Implementation for Higher Education in Africa. *East African Journal of Education and Social Sciences*, **1**(3), 20-31.
<https://doi.org/10.46606/eajess2020v01i03.0039>
- Nyadzi, B. W., Addo, P. K., & Okrah, M. K. (2024). Quality Assurance in Curriculum Development in Ghana's Higher Education System: A Case Study of UMaT. *Open Journal of Educational Research*, **4**(3), 112–125. <https://www.doi.org.10.31586/ojer.2024.954>